

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

* Ένας λαός ύφώνεται ήμα
δείξη πώς δι φοβάται την
ἀλήθεια. — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φρο
οικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ'

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 8 ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΗ 1908

ΓΡΗΦΗ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΗΡΙΘΜ. 2

ΗΡΙΘΜΟΣ 299

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Ιστορικά γεγονόματα (συνέχεια).
ΜΑΞΙΜ ΓΚΟΡΚΗΣ. Κυνισμός και κυνικοί. (Μετάφραση Π. Βασιλικού) (τέλος).
ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ. Μάννα μου!
ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΔΟΜΟΙΡΗΣ. Λίγα λόγια.
ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΙΩΤΗΣ. Σάν αβριο...
Μ-Μ-Α. *Ο τρίτος σκόπελος.
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ. *Απάντηση σέ φίλο.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Σ. Σκίπης, Γ. Περγιαλίτης, Μελικέρτης.
ΠΑΡΑΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΜΘΕΛΙΚΑ

ΤΟ ΑΤΙ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Κάτι έχει από την δην του κι από τη λάμψη κάτι
Τό άχάριστό του άερόμητο μαρμαρωμένο του άτι,
Πού πέρ' άπ' την κυματιστή τη χάρη του κορμιού του
Στό δρόμο πήρε της Τιμής φώς τόσο από τό νού του,
Και τις ματιές σπιθόβολες, πού ήλλες φωτιές ανάβουν,
Φωτιές 'Αγάπης πού δμορφης πού οι χρόνοι δέν τις θάβουν,
Παρά τού φέγγουν νάνεβεί σέ άχτίνας μονοπάτια
Πρός κάποια ούρανοκάτερα της λεβεντιάς παλάτια...
Σέπτας 1908. ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΣΑΝ ΑΥΡΙΟ...

(ΑΠΟ ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙ ΜΟΥ)

Πόλη 28 του Μαγιου 908

...Πρωί πρωί ήρθε ο Θανάσης, χλιμιντρώντας
σάν άτι, και μ' άρπαξε από τό ξενοδοχείο μου. 'Α-
νάθεμά σε, Θανάση. Κιλά καθόμουνα στό παραθυ-
ράκι μου και καρτερούσα νά ξεπροβάλλουν ο Κερά-
τιος και ο Σταμπούλ μέσα από την αύγιή καταχνιά.
— Πάμε!... Τρέχα!... Θά χάσουμε τό τραίνο!...
— Μωρέ, καρέ!... νά πιδώ έναν καφέ πρώτα!..
— Τιποτα! Σέ μισή ώρα τό τραίνο φεύγει για
τό Γεντί Κουλέ... Μόλις τό προφταίνουμε!... Τρέχα..
Κι άρχίησα νά τρέχω — τί νά κάνω; μ' έπι-
γε ο θεομπαίχτης άν τού άντιστεκόμουνα — μέσ στό
στενοσόκακα τού Πέρα.
Μπήκαμε τρέχοντας, κι έλο τρέχοντας, στό
Γιουζέ καλντερίμ.
— Στάσου! μου φωνάζει.
Ξανάνα. Ούφ!
— Βλέπεις δεξιά τό τζαμί αυτό; Βλέπεις και
τό μιναρέ αυτό; Αί, τί έχει πάνου στό μιναρέ;
— Τί νάχει; Τό μισοφέγγαρο και τό άστρο...
— Τρομάρα σου! Κοίταξε καλύτερα... Αί, εί
δες τώρα;...
— Ναι! τό μισοφέγγαρο...
— Σού! Μπρέ, στραβός είσαι; Κρίμας! Μι-
σοφέγγαρο είναι αυτό; Άστρο είναι αυτό; Μπρέ,
λύρα είναι... και σταυρός είναι...
Καλοκοίταξα. Ναι, λύρα είτανε στην κορφή
του μιναρέ και σταυρός είτανε... ένα σταυρουδάκι
τοσοδά πού ά δέν τό καλοκοίταξες τ'όπαιρνες γι' ά-
στρο.
— Έλα, δρόμο...
Και ξαναρχίσαμε νά κατρακυλάμε στό Γιουζέ —
Καλντερίμ. Και νά κατρακυλάει και ή γλώσσα τού
Θανάση πονετικά και τραγουδιστά σ' αύτί μου.

— Οι Σταυριάτες τό χρίσανε αυτό τό τζαμί...
Ναι, οι Σταυριάτες... Χριστιανοί και πού καμώνονται
τόν Τούρκο, πού προσκυνούνε στό τζαμί, πού τουρ-
κοφέρουνε, μα πού στό κατάρβαδα της ψυχής τους
βένουνε χριστιανοί... Και δέν είναι ένας και δύο...
Είναι φαμελιές άλλαιμερ... βεσάνε από τά
παλιά τά χρόνια... 'Από τού πού μάς την πήρα-
νε... Κ' έχουνε μαχαλά δική τους... Νά, τό μαχα-
λά... Μα νάν τό ξεχάσεις τό μέρος... Δέν έξίζει
νάν τους προδώσουμε... 'Εχω πάει ήγώ στό σπίτι
τους... κ' έχω κατεβεί στό υπόγειά τους... Κ' έχω
δει σταυρούς και κοίσηματα κρυμένα μέσα στό υπό-
γεια... Μιά χρονιά, άνήμερα τού 'Αη Νικόλα, μ'
άντάμωσε ένας από δαύτους... 'Επάμε νά σι κεράσω,
μου λέει. — Γιατί, έφίντημ, νά με κεράσεις; — Νικόλα
μέ λένε. 'Εσίνα, έφίντημ, σί λένε 'Αχμίτη! — 'Οχι,
μωρέ, Νικόλα μέ λένε... » Και μούπε τό μυστικό...
Και μέ πήρε και σπίτι του... Και ήρθε και τό χα-
ρέμι του και μέ καλωσόρισε, δίχως φερτζέδες,
ξεσκίπαστες, και φάγαμε και ήπιαμε μαζί άντρες
και γυναίκες, σά Χριστιανοί... Ξέρεις, ο μαχαλάς
αυτός πού καθονται οι Σταυριάτες δέ δίνει γυναί-
κα, δέ συμπεθερολογάει μ' άλλους Τούρκικο μαχα-
λά... 'Ολοι θαρρούνε πώς αυτό γίνεται από παλαι-
κό συνήθειο, μα ήγώ ξέρω πώς αυτό γίνεται γιατί ο
μαχαλάς κατοικιέται άντάμ παπαντάμ από Χρι-
στιανούς ψευτοτουρκαμένους...
*

Φτάσαμε στό μεγάλο γιοφύρι τού Γαλατά. Πη-
δήξαμε σέ μία βάρκα και σέ λίγο, μέ λίγες δυνατές
κουπιές, νά μας! στή Σταμπούλ, στό παλιό Βυ-
ζάντιο.
— Δυό ειστήρια για τό Γεντί — Κουλέ! φώνα-
ξε ο Θανάσης κι ο σιδερόδρομος σέ λίγο μας περ-
νούσε από τό Σαράϊ — Μπουρνού. Στό βαγόνι είμα-
στε οι δυό μας κ' έτσι μπορούσαμε νά μιλούμε λεύ-
τερα — (δηλ. ο Θανάσης νά μιλάει, γιατί ήγώ μ' ο-
ναχά τόν άκουγα).

— Τούρκα 'Αγιά Σοφιά! φώναζε ο Θανάσης,
δείχνοντάς μου τούς μινκοίδες της, και τό Τούρκα
τό πρόφερε έτσι, Τούρρρρρκα, μέ τέτιο σύρσιμο τού
ρ, πού σά φτυσιά μου φάνηκε.
Ποδναι τά τόσα κάλλη σου;
Ποδναι ή λεβεντιά σου;
Σέ είδαν τά παιδιά σου
Τούρκα, 'Αγιά Σοφιά...
Τους είπε και τού; Ξανάπε τούς στίχους αυτούς,
δίκα είκοσι φορές. Και είναι στίχοι δικό του. Για-
τί κάνει και στίχους ο Θανάσης — μα και τί δέν
κάνει; — στίχους γιομάτους από λεβεντιά και φω-
τιά, στίχους βγκλιμένους από ψυχή παληκαρία,
από άμύλευτη Ρωμαίικη ψυχή.
— Νά, τό Τζίν — κίστα!... Πλάι στό παλά-
τια τού Παλαιολόγου... Τό βλέπεις; Κεί μέσα ά-
ναθρέφουν τις άμορφες Κιρκασοπούλες πού κάθε χρό-
νο είναι υποχρεωμένες νά τρέξουν νά πιδώ στό
τάνας και νά πλαγιασει μαζί της... Χμ!...
στό παλάτια τού Παλαιολόγου... Στά παλάτια
μας!...
Κι αυτό τό μας κουδούνιζε δλοένα σ' αύτιά
μου... Τά παλάτια μας, οι μπαξίδες μας, τά κά-
στρα μας, οι χορβανάδες μας, οι δρόμοι μας...
Γιατί στην ψυχή τού Θανάση ζει κι άντρείβει ο
δλοένα ή πίστη πώς δλ' αυτά δικά μας θάναι μία
μέρα...
— Σάν αύριο... Μα φρακίλωσ' τα!...
Καλή σου ώρα, Θανάση μου... Την ψυχή της
Ρωμισούνης πού ξεδιπλωσε μέ τις κουβέντες σου,
και την είδα μεγάλη και την είδα άθάνατη αυτή
την ψυχή.
— Στά Θρακοχώρια μέσα... Ξέρεις;... στό
Θρακοχώρια μέσα, πρώτα, στό παλαιικά τά χρόνια,
μόλις τό παιδί ένωθε τόν έαυτό του, φωτούσε τη
μάννα του:
— «Μαννούλα, δέν έχουμε βασιλιά έμεις;
— «'Οχι.
— «Τί γίνηκε, μαννούλα, ο βασιλιάς μας;
— «Μάς τονί σκότωσαν οι άνομοι!...
— «'Αχ! »
— Και τό «αχ!» αυτό είτανε τό πρώτο ίθνη-
κό ζύπνημα στην ψυχή τού Ρωμιόπουλου...
— Τώρα δέ ρωτάει πιά τό παιδί τη μάννα
του, Θανάση, για τό βασιλιά μας;
— 'Οχι! Τώρα πείσανε οι δασκάλοι και κεί
μέσα, και οι δασκάλοι τού μιλάνε για τόν Κόδρο
και για τό Μέγ' 'Αλέξαντρο... Για τόν Παλαιολόγο
δέν τού μιλάνε... Κ' έτσι πιά ή μάννα δέ μιλάει
στό παιδί της για τό σκοτωμένο Βασιλιά και στην